

علوم و فنون ادبی

۱- کدام گزینه از عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی نیست؟

- ۱) تاراج کتابخانه اصفهان و دسترسی مردم به کتابها و ارتباط اهل ذوق با ادب کهن
- ۲) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری
- ۳) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان
- ۴) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی

۲- همه گزینه‌ها از نظر تاریخ ادبیات صحیح است به جز:

- ۱) میرزا آقا تبریزی اولین نمایشنامه‌نویس فارسی در ایران است که زبان نمایشنامه‌های او ساده و روان و عوام‌فهم است.
- ۲) انجمن ادبی خاقان با هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از انحطاط و تباهی اواخر دوره صفوی توسط فتحعلی خان صبا تشکیل شد.
- ۳) روزنامه نسیم شمال در رشت منتشر می‌شد اما مردم تهران بیشتر می‌خواندند. این امر به دلیل تمرکز فعالیت سیاسی و مطبوعاتی در تهران بود.
- ۴) در عصر بیداری به دلیل ایجاد ارتباط بین ادبیات و توده مردم نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی‌خواهی شکل گرفت.

۳- متن کدام گزینه درباره «عارف قزوینی» صحیح است؟

- ۱) تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت.
- ۲) آشنایی با سعدی طبع او را شکوفا ساخت. وی به دلیل ابراز اندیشه‌های آزادی‌خواهانه کشته شد.
- ۳) در طنز و هجو و هزل چیره‌دست بود. تفکرات شخصی او موجب شد در ردیف شاعران آزادی‌خواه قرار نگیرد.
- ۴) وی از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.

۴- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات صحیح است؟

- ۱) تنها اثر حوزه ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه، تاریخ احزاب سیاسی ایران از ملک‌الشعرا بهار است.
- ۲) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های سیاسی بود.
- ۳) ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپ‌خانه در زمان ناصرالدین‌شاه قاجار آغاز شد.
- ۴) ناصرالدین‌شاه قاجار، علامه دهخدا و چند تن دیگر، از پیشگامان نثر ساده دوره بیداری بودند.

۵- نویسندگان آثار تمام گزینه در مقابل آن‌ها درست ذکر شده‌اند؛ به جز:

- ۱) سه تابلوی مریم: میرزاده عشقی
- ۲) داستان باستان: میرزا حسن خان بدیع
- ۳) تاریخ تطوّر نظم فارسی: محمدتقی بهار
- ۴) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: میرزا حبیب اصفهانی

۶- کدام مورد از عوامل مؤثر در ساده‌نویسی نثر دوره بیداری نیست؟

- ۱) رواج و گسترش روزنامه‌نگاری
- ۲) تقلید از ادبیات اروپایی
- ۳) روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی
- ۴) تغییر مخاطب نوشته‌ها

۷- نشانه‌های هجایی و ارکان بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«در وهم ننگد که چه دل‌بند و چه شیرین / در وصف نیاید که چه مطبوع و چه زیباست»

- ۱) --U / U--U / U--U / U--U
- ۲) -U - / U--U / U--U / U--U
- ۳) -UU / --UU / --UU / --U
- ۴) ---U / U-- / U--U / U--U

۸- وزن بیت زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«حاجت موری به علم غیب بداند / در بن چاهی به زیر صخره صمّا»

- ۱) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (۳) مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع (۴) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

۹- ارکان کدام بیت را می‌توان به دو صورت جدا کرد؟

- ۱) اگر تو فارغی از حال دوستان یارا / فراغت از مسیر تو میسر نمی‌شود ما را
- ۲) گفتم مگر به وصل رهایی بود ز عشق / بی‌حاصل است خوردن مستسقی آب را
- ۳) لب شیرینت از شیرین بدیدی در سخن گفتن / بر او شکرانه بودی گر بدادی ملک پرویزت
- ۴) متناسب‌بند و موزون حرکات دلفریب / متوجه است با ما سخنان بی‌حسیبت

۱۰- علامت هجایی کدام بیت معادل «-UU / -U-U / --UU / -U-U» است؟

- ۱) دو هفته رفت که نواختی به نیم نگاهم / هنوز وقت نیامد که بگذری ز گناهم؟
- ۲) با شاهد شوخ و سنگ و با بریط و نی / کنجی و فراغتی و یک شیشه می
- ۳) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکتی و خدایی / نروم جز به همان ره که توام راهنمایی
- ۴) نرفت تا تو برفتی خیالت از نظرم / برفت در همه عالم به بی‌دلی خبرم

۱۱- همه ابیات از پایه‌های آوایی ناهمسان تشکیل شده‌اند؛ به جز:

- ۱) سریر فقر ترا سرکشد به تاج رضا / تو سر به جیب هوس درکشیده‌ای به خطا
- ۲) بت‌پرستان صورتش را سجده می‌آرند و شاید / گر کند خواجه به معنی آن جماعت را امامی
- ۳) نرسد دست من به چرخ بلند / و نه بگشادمیش بند از بند
- ۴) آسوده‌خاطر من که تو در خاطر منی / گر تاج می‌فرستی و گر تیغ می‌زنی

۱۲- وزن کدام بیت «مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» است؟

- ۱) گفتم که به رویت چه کنم؟ گفت نظر / گفتم که ز کویت چه کنم؟ گفت گذر
- ۲) سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند / همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند
- ۳) گر بایدم شدن سوی هاروت بابلی / صد گونه جادوی بکنم تا بیارم
- ۴) مژده بده مژده بده یار پسندید مرا / سایه او گشتم و او برد به خورشید مرا

۱۳- وزن تمام گزینه‌ها را می‌توان به یک صورت دیگر نیز خواند؛ به جز:

- ۱) مستفعلنُ مفاعلُ مستفعلنُ فَعْل (۲) مفعولُ مفاعلُن مفاعیلُن (۳) مفاعلُن فَعْلَاتُن مفاعلُن فَع (۴) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ

۱۴- در کدام گزینه سجع مطرف به کار نرفته است؟

- ۱) دل در روضه انس بنزد و جان در خلوت عیان با حق بپردازد.
- ۲) الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است، بی‌دیدار تو درد و داغ است.
- ۳) سرش به آتش عشق بسوختند و جانش به مهر بیفروختند.
- ۴) کبر آینه دل تاریک کند و ریا چشم طاعت خشک کند.

۱۵- نوع سجع ذکر شده در مقابل کدام متن درست است؟

- ۱) اگر این مرد را دل ترسکار استی، دست وی به نعت خشوع استوار استی: (متوازن)
- ۲) اگر چه من در رتبت پایه ندارم و در این دکان سرمایه ندارم: (مطرف)
- ۳) به ناز کسیست که از سبب دیدن رهاست و با خود به جفاست: (مطرف)
- ۴) عارف تو را به نور می‌داند، از شعاع وجود عبارت نمی‌تواند: (متوازی)

۱۶- تعداد سجع به کار رفته در کدام گزینه کمتر است؟

- ۱) از هر دو جهان محبت تو گزیدم و جامه بلا بُردم.
- ۲) مردمان آن‌جا این صنعت بدیدند و جمجمه این بلاغت بشنیدند.
- ۳) قومی دیدم به صورت متساوی و به صفت متوازی.
- ۴) آفرین بر شهری باد که معده در رسته او به آرزو نرود و در بازار او خیانت ترازو نبود.

۱۷- در کدام گزینه جناس تام به کار نرفته است؟

- ۱) تو بت چرا به معلم روی که بتگر چین / به چین زلف تو آید به بتگری آموخت
- ۲) شکرلب جوانی نی آموختی / که دل‌ها بر آتش چو نی سوختی
- ۳) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ‌کس می‌نپسندم که به جای تو بود
- ۴) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند / نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند

۱۸- در کدام بیت هر دو جناس حرکتی و اختلافی به کار رفته است؟

- ۱) سعدیا با تو نگفتم که مرو در پی دل / نروم باز گر این بار که رفتم جستم
- ۲) نماند فتنه در ایام شاه جز سعدی / که بر جمال تو فتنه‌ست و خلق بر سخنش
- ۳) گرم بازآمدی محبوب سیم اندام سنگین دل / گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل
- ۴) قصه لیلی مخوان و غصه مجنون / عهد تو منسوخ کرد ذکر اوایل

۱۹- در ابیات کدام گزینه موازنه به کار رفته است؟

- الف) هر چه نه پیوند یار بود بریدیم / وان چه نه پیمان دوست بود شکستیم
ب) بی‌چاره کسی که از تو ببرد / آسوده تنی که با تو پیوست
ج) اگر مراد تو ای دوست بی‌مرادی ماست / مراد خویش دگر باره من نخواهم خواست
د) دیر آمدی ای نگار سرمست / زودت ندهیم دامن از دست

- ۱) الف - ج (۲) الف - ب (۳) د - ب (۴) د - ج

۲۰- در همه گزینه‌ها موازنه به کار رفته است؛ به جز:

- ۱) برند از برای دلی بارها / خوردند از برای گلی خاراها
- ۲) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟ / چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟
- ۳) در دام تو محبوسم در دست تو مغلوبم / وز ذوق تو مدهوشم در وصف تو حیرانم
- ۴) چرخ ار چه رفیع خاک پایت / عقل ار چه بزرگ طفل راحت

۲۱- در کدام بیت، بیشترین «تکرار» به کار رفته است؟

- ۱) گر آن ساقی که مستان راست هشیاران بدیدندی / ز توبه، توبه کردندی چو من بر دست خماران
- ۲) مردی که ز شمشیر جفا روی بتابد / در کوی وفا مرد مخوانش که زن است آن
- ۳) گفتم تو ما را دیده‌ای وز حال ما پرسیده‌ای / پس چون ز ما رنجیده‌ای؟ ما نیز هم بد نیستیم
- ۴) هر کجا صاحب حسنیست ثنا گفتم و وصفش / تو چنان صاحب حسنی که ندانم که چه گویم

۲۲- کدام بیت واج آرای مصوت کوتاه ندارد؟

- ۱) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت / شمع می بینم که اشکش می رود بر روی زرد
- ۲) قیاس کن که دلم را چه تیر عشق رسید / که پیش ناوک هجر تو جان سپر می گشت
- ۳) عاشق صادق دیدار من آن گه باشی / که به دنیا و به عقبی نبود پروایت
- ۴) خور و خواب و خشم و شهوت شغب است و جهل و ظلمت / حیوان خبر ندارد ز جهان آدمیت

۲۳- در همه ابیات هر دو واج آرای مصوت کوتاه و صامت مشاهده می شود؛ به جز:

- ۱) شب تا سحر می نغنوم و اندرز کس می نشنوم / وین ره نه قاصد می روم کز کف عنانم می رود
- ۲) چو سرو راست در چمنی در تصور من / چه جای سرو که مانند روح در بدنی
- ۳) نفسی بیا و بنشین سخنی بگو و بشنو / که به تشنگی بمردم بر آب زندگانی
- ۴) تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد / هیچ مجموع ندیدم که پریشان تو نیست

۲۴- نوع جناس ناقص در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) پرواز به آن جا که نشاط است و امید است / پرواز به آن جا که سرود است و سرور است
- ۲) ای مهر تو در دل ها وی مهر تو بر لبها / وی شور تو در سرها وی سر تو در جانها
- ۳) ابروی یار در نظر و خرقه سوخته / جامی به یاد گوشه محراب می زدم
- ۴) نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد / بختم ار یار شود رختم از این جا ببرد

۲۵- در کدام بیت هر سه آرایه «اشتقاق، تکرار و واج آرای» وجود دارد؟

- ۱) همه را دیده در اوصاف تو حیران ماندی / تا دگر عیب نگویند من حیران را
- ۲) مالک ملک وجود حاکم رد و قبول / هر چه کند جور نیست و تو بنالی جفاست
- ۳) شب همه شب انتظار صبح رویی می رود / کان صباحت نیست این صبح جهان افروز را
- ۴) هر صفتی را دلیل معرفتی هست / حسن تو بر قدرت خدای دلایل